

Hans Küng: una conflictiva fidelitat eclesial

Dg, 11/04/2021 per Catalunya Religió

(Pere Codina -CR) A l'edat de 93 anys [ha mort Hans Küng](#). Havia nascut a Sursee, en el cantó suís de Lucerna l'any 1928 i ha mort a Tubinga, ciutat alemanya on vivia des de feia moltes dècades i amb la qual se sentia molt vinculat. Encara que va viure tota la seva vida docent a la Universitat de Tubinga, per tant a Alemanya, sempre va ser conegut com "el teòleg suís", el tercer, al costat de dos altres "teòlegs suïssos", **Karl Barth** i **Urs Von Balthasar**.

Una tesi doctoral amb impacte

El jove Hans Küng va centrar la seva tesi doctoral sobre el pensament del teòleg evangèlic suís Karl Barth. Des d'una perspectiva catòlica va estudiar la doctrina barthiana de la justificació (*La justificación. Doctrina de Karl Barth y una interpretación católica*, Editorial Estela, Barcelona, 1967). El mateix Barth va lloar la fidelitat amb què Küng havia interpretat el seu pensament: "Vostè em fa dir el que jo dic i jo penso com vostè em fa parlar", va escriure en una carta personal a l'autor a finals de gener de 1957. Küng, que aleshores tenia 28 anys, intentava demostrar que en els seus punts fonamentals hi havia una clara coincidència entre la doctrina de la justificació de Barth i la catòlica. Aquest estudi va marcar una fita ja abans del Concili Ecumènic i va representar un pas a favor de la declaració conjunta que, més endavant (1999), catòlics i protestants farien sobre la justificació.

Küng, cridat com a expert al concili

Küng va exposar el seu projecte ecumènic en un petit llibret ("Konzil und Wiedervereinigung" [Concili i reunificació], 1960), que li va merèixer de ser convidat per **Joan XXIII** al concili Vaticà II a tall de "perit". Allí va coincidir amb un altre perit, un any més gran que ell, i que es deia **Joseph Ratzinger**, i amb el qual van formar el tàndem dels joves teòlegs alemanys. Ratzinger era aleshores professor de teologia fonamental a la Universitat de Bonn.

La bona entesa que hi havia aleshores entre els dos joves teòlegs, la demostraria el fet que Küng va fer tot el possible perquè Ratzinger acceptés una càtedra de teologia dogmàtica a Tübingen. Allí van començar a col·laborar en una reforma estructural de l'Església... fins que la revolta dels estudiants a la universitat de Tubinga (1968), viscuda de forma diferent per un i altre teòleg, va fer que se separessin i anessin cada un per camins diferents en endavant.

“Infal·lible? Una pregunta” (1970): comencen els problemes

En les aigües ja no gaire tranquil·les del pensament teològic del primer post-concili, aquest llibre va provocar una (primera) tempesta i va fer que tant Roma (i la majoria dels teòlegs catòlics del moment), com la Conferència Episcopal Alemanya fessin els oportuns tocs d'atenció. Hi va haver un torcebraç entre l'autor del llibre i la teologia establerta. Küng no va afluixar i va mantenir les seves tesis.

Mentrestant va anar publicant altres llibres, cada un dels quals va ser un èxit editorial i va ser traduït, editat i reeditat en les principals llengües: primer *“Christ sein [Ser cristià]”* (1974), que és un assaig de cristologia, i després *“Existiert Gott? [Hi ha Déu?]”* (1978), que és un intent de resposta afirmativa a la pregunta de l'existència de Déu davant la crítica a la religió de la modernitat.

Aquests llibres, en grau diferent, –i tenint en compte el precedent sobre la infal·libilitat– van fer que Roma li retirés la llicència canònica per ensenyar la teologia catòlica. Va ser el 18 de desembre de 1979. Una data que va marcar un abans i un després a la vida de Hans Küng.

El diàleg interreligiós i ètica mundial

A partir de 1980, amb el talent i la constància de sempre Hans Küng s'obre a altres horitzons fora de l'àmbit de l'estricta teologia catòlica. Un d'ells va ser l'àmbit del diàleg entre les religions. S'ha fet cèlebre la seva rotunda formulació: “No hi haurà pau entre les nacions sense pau entre les religions. No hi haurà pau entre les religions sense diàleg entre les religions. No hi haurà diàleg entre les religions sense criteris ètics globals. No és possible un nou ordre mundial sense una ètica mundial assumida conjuntament per creients i no creients.”

L'any 1990 publica el seu *Projecte d'una ètica mundial sota el títol de Global Responsibility [Responsabilitat global]*, quan gairebé ningú no parlava encara de globalització. Küng insistia a destacar que aquest projecte no era pròpiament un projecte religiós, sinó ètic, i que pot ser assumit tant per persones religioses com no religioses, i que també es pot fonamentar tant des d'una perspectiva filosòfica com teològica.

En aquesta línia, l'any 1993 va crear la Fundació *Weltethos* (Ètica Mundial) amb l'objectiu de promoure la cooperació entre religions mitjançant el reconeixement de valors compartits. Aquell mateix any, va parlar en el Parlament de les Religions de Chicago (1993) i també a l'Assemblea General de les Nacions Unides (2001). Però nosaltres hem de recordar la conferència que va fer a Barcelona (11 de novembre de 2003) davant més de 600 persones, al paranif de la Universitat de Barcelona. “Cada vegada m'he anat fent més conscient que aquest diàleg interreligiós i intercultural inclou un aspecte altament polític”, que va resumir en els seus eslògans: “no hi haurà pau entre les nacions sense pau entre les religions” i “no hi haurà pau entre les religions sense diàleg entre les religions”.

Reforma estructural de l'Església

La vida eclesial de Hans Küng ha estat marcada pels enfrontaments amb la jerarquia. I ha mantingut envers l'Església una conflictiva fidelitat, fins al punt que ell mateix recordava que mai no havia estat suspès *a divinis*, és a dir, que encara que se hagués prohibit ensenyar teologia catòlica, mai no se li ha prohibit celebrar missa i administrar els sacraments. **Casaldàliga** criticava coses d'Església perquè se l'estimava profundament. Tenim raons per pensar que la crítica de Hans Küng era també fruit d'aquesta estimació que sentia per l'Església. Tenim raons i tenim testimonis. Com, per exemple, el testimoni del cardenal alemany **Kasper**, que [ha recollit aquests dies Vatican News](#):

“Küng no era només una veu crítica amb l'Església o un rebel. Era una persona que desitjava renovar l'Església i dur a terme la seva reforma. (...) Com va dir **Yves Congar**, Küng era catòlic, però a la seva manera. Es va sentir cridat com a teòleg a canviar les coses a l'Església i va aconseguir, amb eficàcia, explicar l'Evangelí fins i tot a persones allunyades de la fe. En això va fer bé, però la seva eclesiologia és massa 'liberal'. (...) No obstant això, estàvem distanciat i hi havia diferències sobre la doctrina de la justificació i sobre els ministeris a l'Església. En qualsevol cas, amb ell es podia parlar. Era un home combatiu: li agradaven els diàlegs de to fort. Continuaven existint diferències entre nosaltres, però mai es va crear una enemistat.”

Pere Codina
Missioner claretà